משניות מבוארות

מסכת נדה פרק ט

ד"ג אלול

ד) שלש נשים שהיו ישנות במטה אחת ונמצא דם תחת אחת מהן, כלן טמאות מספק, ואם בדקה אחת מהן ונמצאת טמאה, **היא טמאה ושתיתין טהורות**, דתלין בדם בא מהנדה. **ותולות זו בזו**, הינו אם נמצאו כלן טהורות ואחת מהן מעברת דמים. תולה הדם בשאינה מעברת, וכן לכל ארבע נשים שאמרנו בפרק א משנה ג. **ואם** כלן **לא היו ראויות לראות**, כגון ששתתן מעברות או שלשתן מניקות, **רואין אותן כאלו הן ראויות**, כיון דמסק מקום דם מאחת מהן בא ושלשתן טמאות. **ה) שלש נשים שהיו ישנות במטה אחת והמטה עומדת** ליד הכיר, וזו ששוכבת ליד הכיר קרויה פנימית וזו ששוכבת לצד עליית המטה קרויה חיצונה, **ונמצא דם תחת האמצעית, כלן טמאות**, נמצא דם **תחת הפנימית** הינו תחת האשה ששוכבת ליד הכיר, **שתים הפנימיות, טמאות, והחיצונה, טהורה.** נמצא דם **תחת החיצונה, שתים החיצונות, טמאות, והפנימית, טהורה.** דרק זו ששוכבת ליד מי שנמצא דם, טמאה. **אמר רבי יהודה, אימתי** הפנימית דטהורה, **בזמן שעברו דרך מרגלות המטה**, שעלו למטה מצד מרגלותיה, דאז לא עברה פנימית דרך החיצונה, **אבל אם עברו שלשתן דרך עליה**, כמו שעולין למטה מן הצד, שכלן דורסות על החיצונה, אם נמצא דם תחת החיצונה **כלן טמאות ואפילו** פנימית. דשמא כשעברה פנימית דרך החיצונה נפל ממנה דם. אם **בדקה אחת מהן ונמצאת טהורה, היא טהורה ושתים טמאות. בדקו שתים ומצאו טמאות, הן טהורות ושלישית טמאה.** בדקו שלשתן **ומצאו עצמן טהורות, כלן טמאות.** דמה הדבר דומה לגל טמא, הינו שהיה בגל כזית מן המת **שנתערב בין שני גלים טהורים, ובדקו אחד מהן ונמצאו טהור, הוא טהור ושנים טמאין.** אמרו חכמים לרבי יהודה אם הנצן החמה, הינו בסוף הלילה לפני שמתחלת היום, **איינה אסורה אלא עם הנץ החמה** בלבד, וכל הלילה משמשין, וכן אם עבר זמן הנץ החמה ולא ראתה, מתרת לשמש, וגם זו מדברי רבי יוסי, דסובר דדוקא שעת הנסת חושש. **רבי יהודה אומר כל היום שלה.** דמתרת לשמש כל היום משעבר הנץ החמה ולא ראתה, אבל בלילה נהנית הנקה אסורה לשמש. **י) היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושנתה להיות רואה ליום עשרים, זה וזה אסורין, שנתה פעמים ליום עשרים, דהרא'שון** אינו עקר ולשני חושש כיון שאינו קבוע, **שנתה שלשה פעמים ליום עשרים, התר חמשה עשר וקבעה לה יום עשרים, שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלשה פעמים, ואינה מטהרת את הנסת הקבוע שלא לחוש עד שתעקר ממנה שלשה פעמים, אבל לחוש חוששת אף בפעם אחד, וגם וסת שאינו קבוע נעקר בפעם אחת. יא) נשים בתבוליהם** לענין **טהרה, כבפנים, יש נפן שיינה אדם, ויש נפן שיינה שחר, ויש נפן שיינה מרבה, ויש נפן שיינה מעט. רבי יהודה אומר כל נפן יש בה יין, ושאין בה יין דברי זה דורקטי**, דור קטוע מלהוליד בנים, שהינו שאינה יפין לאשה, תנא משום בניה מרבין. **פרק יא) א) תינוקת שלא הגיע זמנה לראות**, הינו שלא הגיעה לשנים עשר שנים ויום אחד. וגם לא הביאה שתי שערות **וניסת, בית שמאי אומרים נותנין לה ארבע לילות**, ימים אמרינן דם בתולים הוא ושהור. **ובית הלל אומרים עד שתתיה המבה**, הינו עד שלא בעילה, **והינו אם הדם שותת ממנה בשעה שהיא עומדת, ובשעה שהיא** יושבת שותת, או שעה שותת בשעה שיושבת על דבר קשה, ואינו שותת כשיושבת על דבר רך כגון כרים וכסתות, זה סימן לדם בתולים. ואם **הגיע זמנה לראות ולא** ראתה **וניסת, בית שמאי אומרים נותנין לה לילה הראשון. ובית הלל**

כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות. רבי יוסי אומר אף ימים ושעות יש נשים שרואות בסוף עשרים יום בשש שעות, מתרת לשמש עד יום עשרים ושש שעות וחוששת בשעה ששית לבד, עברה שעה ששית מתרת לשמש אפילו באותו היום. **היתה למודה** כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות, הינו **מהן ונמצאו טהור הנצן החמה**, הינו בסוף הלילה לפני שמתחלת היום, **איינה אסורה אלא עם הנץ החמה** בלבד, וכל הלילה משמשין, וכן אם עבר זמן הנץ החמה ולא ראתה, מתרת לשמש, וגם זו מדברי רבי יוסי, דסובר דדוקא שעת הנסת חושש. **רבי יהודה אומר כל היום שלה.** דמתרת לשמש כל היום משעבר הנץ החמה ולא ראתה, אבל בלילה נהנית הנקה אסורה לשמש. **י) היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושנתה להיות רואה ליום עשרים, זה וזה אסורין, שנתה פעמים ליום עשרים, דהרא'שון** אינו עקר ולשני חושש כיון שאינו קבוע, **שנתה שלשה פעמים ליום עשרים, התר חמשה עשר וקבעה לה יום עשרים, שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלשה פעמים, ואינה מטהרת את הנסת הקבוע שלא לחוש עד שתעקר ממנה שלשה פעמים, אבל לחוש חוששת אף בפעם אחד, וגם וסת שאינו קבוע נעקר בפעם אחת. יא) נשים בתבוליהם** לענין **טהרה, כבפנים, יש נפן שיינה אדם, ויש נפן שיינה שחר, ויש נפן שיינה מרבה, ויש נפן שיינה מעט. רבי יהודה אומר כל נפן יש בה יין, ושאין בה יין דברי זה דורקטי**, דור קטוע מלהוליד בנים, שהינו שאינה יפין לאשה, תנא בארץ לה לא דם נדה ולא דם בתולים, ובגמרא כשם ששאור יפה לעיסה כך דמים יפין לאשה, תנא משום בניה מרבין.

פרק יא) א) תינוקת שלא הגיע זמנה לראות, הינו שלא הגיעה לשנים עשר שנים ויום אחד. וגם לא הביאה שתי שערות **וניסת, בית שמאי אומרים נותנין לה ארבע לילות**, ימים אמרינן דם בתולים הוא וטהור. **ובית הלל אומרים עד שתתיה המבה**, הינו עד שלא בעילה, **והינו** אם הדם שותת ממנה בשעה שהיא עומדת, ובשעה שהיא יושבת שותת, או שעה שותת בשעה שיושבת על דבר קשה, ואינו שותת כשיושבת על דבר רך כגון כרים וכסתות, זה סימן לדם בתולים. ואם **הגיע זמנה לראות ולא** ראתה **וניסת, בית שמאי אומרים נותנין לה לילה הראשון. ובית הלל**

סמנין מעברין על הבתם, לדעת שהדם הוא דם נדה, שאין הדם בטל עד שיצביר כלן עליו. ואלו הן: **מן רוקן תפל ב) ומי גרסין**, ומקבלי לקמן מה הן, ג) **ומי רגלים** ד) **ונתר**, מין קרקרם, ה) **ובורית**, ו) **קמונינא**, ז) **ואשלג**, מיני עשבים הן. **הטבילו** לבגד שהיה עליו כתם **ועשה על גביו טהרות**, אם אחר כך **העביר עליו שבעה סמנין ולא עבר**, הכתם **הרי זה צבע**, ולא דם, **ולכן הטהרות שעשו על גבי הבגד טהורות, ואינו צריך להטביל** עוד **הבגד** שהיה הכתם על ידי הסמנין, **או שדיחה**, שנשתנה הכתם מאדמומיתו, **הרי זה כתם, והטהרות** שנעשו על גביו **טמאות, וצריך להטביל** הבגד אחר שהעביר הדם ממנו. **ז)** ומפרש התנא **איזהו רוק תפל, כל שלא טעם כלום** מבערב, כל אותה הלילה, שהאוכל ממתקו ומעביר את כחו, והוא שישן ממצות הלילה ועד הבקר, ועד שלש שעות ביום נקרא רוק תפל לענין זה, ואם השכים בבקר ושנה פרקו לא מקרי רוק תפל. דהבדוד מעביר כח הרוק. **איזהו מי גרסין, לעיסת גרסין של פול חלוקת נפש**, הינו **מי גרסין** שנתחלק האוכל שלושם גרסין שנתחלק מי הכתם. **מי רגלים שהחמיצו**, הינו שעבר עליהם שלשה ימים, **וצריך לכבסם**, **לשבשף שלשה פעמים לכל אחד ואחד**, לכל סם וסם, כדרך כבוס בגדים שכופל ומשפשף. **העבירן** לשבעת הסמנים שא כסדרן, **או שהעביר שבעה סמנין כאחת, לא עשה ולא כלום**, לא לבדק ולא לבטל, אלא צריך להעבירן כסדר השנוין במשנתינו. **ח) כל אשה שיש לה וסת** שרואה על ידי סבה ידועה, **דיה שעתה. ואלו הן הוסתות: מפקדת**, פותחת פיה בכל כחה. ויש מפקדשין פושטת דרוזותיה ונגוסה, **ומעשת דרך מטה, וחוששת בפי מעיה**, הינו בבית הרחם, **ושופעת** דם טמא מתוך דם טהר, שהיא רגילה לראות מתחלה דם טהור, ולפעמים דם שאינו ממחשבת דמים טמאים, ואחר כך דם טמא, והאי נמי וסת היא, וכל שעה שתראה דם טמא אחר דם טהר, **דיה שעתה, וכמין צמרמורת אוחזין אותה, וכן כיוצא בהן**, כגון שראשה כבד עליה, או שסואב הב הלב וכיוצא בהן, **וכל שקבעה לה** אחד מן הדברים **האלו שלשה פעמים, הרי זה וסת. ט) היתה למודה** רגילה **להיות רואה בתחלת הוסתות**, הינו בתחלת העטוש או הפהוק, **כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות, טמאות.** ואם היתה רגילה לראות **בסוף הוסתות**

כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות, טהורות. דקדוק שנים ומצאו **טהורים, הם טהורים ושלישי טמא.** בדקו **שלשתן ומצאו טהורים, כלם טמאים, דברי רבי מאיר**, שהיה **רבי מאיר אומר כל דבר שהוא בחזקת טמאה לעולם הוא עד שיודע לך טמאה** הינו היא. **וחכמים אומרים בודק עד שמגיע לסלע או לבתולה** הינו קרקע בתולה, שלא נחרשה מעולם, ואם לא מצא הגל, טהור, דאמרינן בא עורב ונטל את הטמאה, וכאן אפילו כשבדקו ומצאו טהורות מודו רבנן לרבי מאיר דכלן טמאות, דהאי דם על קרחך מחדא מניהו הוא. **ז) שבעה**

ד"ג אלול

מסכת נדה פרק י

משניות מבוארות

אומרים עד מוצאי שבת ארבע לילות. שהרי בזמנם הבתולה נשאת ליום הכיפורים, כדמבאר ברישא מסכת כתובות. **ראתה ומודה בה בית אביה, בית שמאי אומרים נותנין לה** רק **בעילת מצוה**, הינו בעילה ראשונה, **ובית הלל אומרים כל הלילה כלה**, ותקבה הרע"ב דכל הדיינין האלו בזמנן, שהיו סופרין ימי נדה וימי זיבה, אבל בדורות האחרונים שיושבין שבעה נקיים אפילו בראוה טפת דם בתחרבל. כל הנושא בתולה אפילו קטנה שלא הגיעו זמנה לראות, אסור לו לבא עליה אחר בעילת מצוה עד שתספר שבעה נקיים אחר שיפסקו הדם בדין שאר נשים שרואות שם נדה.

ב) נדה שבדקה עצמה יום שביעי שחרית ומצאתה טהורה, ובין שהמשמות לא הפרישה, הינו לא בדקה, וטבלה בליל שמיני, **ולאחר ימים בדקה ומצאתה טהורה, הרי היא בחזקת טהרה** בימים שבין טבילתה לבין מציאת הטמאה, ושהרותיה שנעקרה בימים האלו ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה, ואם **בדקה עצמה ביום שביעי בשחרית ומצאתה טמאה ובין השמשות לא הפרישה**, דהינו לא בדקה וטבלה לערב, **ולאחר זמן בדקה ומצאתה טהורה, הרי** הינו **בחזקת טמאה**, כיון שלא יצאה מחזקת רואה, **ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה**, ארישא קאי כדפרישנו. **ואם יש לה וסת דיה שעתה**, ולא מטמאה מעת לעת. **רבי יהודה אומר, כל שהיא הפרישה בטהרה בין המנחה ולמעלה**, הינו **בין המנחה ולמעלה בין הרי זו בחזקת טמאה**, ואפילו ראתה לאחר כמה ימים. **וחכמים אומרים אפילו הפרישה בשעיה לנדתה**, ודעת חכמים דקבעה לה **ומצאתה טהורה, ובין השמשות** דסובר דדוקא ביום השביעי מן המנחה ולמעלה, ודעת חכמים דסבר אפילו ביום השני בבקר כבר היא בחזקת טהרה. בפשטה הקודמת הי' ראשון ראשון פרושו יום הראיה. ובמשנה זאת ראשון לשבעה נקיים **ג) הזב והזבה** שצריכים שבעה נקיים **שבדקו עצמן ביום ראשון ומצאו טהור, וביום השביעי בדקו** עוד **פעם ומצאו טהור, ושאר ימים שבינתיים לא בדקו, רבי אליעזר אומר הרי הן בחזקת טהרה. רבי יהושע אומר, אין להם אלא יום ראשון ויום שביעי בלבד. רבי עקיבא אומר, אין להם אלא יום שביעי בלבד:**